

Ecologisch onderzoek en Activiteitenplan M.D. Teenstraweg 16 te Den Andel

26 augustus 2019

Auteur: drs P.G. Vos

Altenaweg 22
9321 XE Altena
Tel: 050 - 7503817
Email: vos@vos-eo.nl

Inleiding

De opdrachtgever is voornemens om een nieuwe woning te bouwen aan de M.D. Teenstraweg 16 te Den Andel. De bestaande woning en berging worden gesloopt. De werkzaamheden hebben mogelijk effect op beschermde flora en fauna en op beschermde natuurgebieden. Beschermde soorten die in en rond gebouwen verblijven en die met name relevant zijn bij de sloop van gebouwen, zijn de Huismus, vleermuizen en Steenmarter. Verblijfplaatsen van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, ook als ze er tijdelijk geen gebruik van maken. Daarnaast kunnen ook beschermde soorten verstoord worden door bouw- en sloopwerkzaamheden, zoals broedvogels, amfibieën en algemene zoogdieren.

Naast soorten die bijzondere bescherming genieten, geldt er een algemene zorgplicht om planten en dieren niet onnodig te verstoren. Daarom dienen flora en fauna en eventuele negatieve effecten in kaart te worden gebracht om deze te kunnen toetsen aan de natuurwetgeving.

Daarom verlangt de gemeente Het Hogeland een ecologisch onderzoek. In veel gevallen is een uitgebreid ecologisch onderzoek niet nodig en kan volstaan worden met een quickscan. In de ecologische quickscan wordt getoetst aan de natuurwetgeving en wordt aangegeven in hoeverre eventueel aanvullend onderzoek nodig is. Bij de quickscan is geconstateerd dat er mogelijk ook vleermuizen in de woning verblijven. Daarom heeft nader onderzoek naar vleermuizen plaatsgevonden. In dit rapport wordt verslag gedaan van de ecologische quickscan en het nader onderzoek.

Plan- en studiegebied

Het plan- en studiegebied ligt aan de M.D. Teenstraweg 16 te Den Andel (gemeente Het Hogeland) (Bijlage 1). Op het perceel van ca 2500 m² staan een woning en berging. Achterop het perceel staat een schuur/berging. De rest van het perceel bestaat uit een tuin, moestuin, grasland, boomgaard en beplantingen. Het perceel grenst aan de noordzijde aan de Waddendijk en is verder omsloten met akkers (grondgebruik luzerne en raaigrasweide). Aan de westzijde van de Teenstraweg ligt een watervoerende, brakke sloot. Aan de zuidzijde van het plangebied ligt een droge greppel die overgaat in een watervoerende sloot die langs de Teenstraweg (oostzijde) verder naar het zuiden loopt.

Voor inventarisatiedoeleinden wordt een indeling in uurhokken (5x5 km) en kilometerhokken gebruikt om de verspreiding van soorten en vegetaties in kaart te brengen. Het plangebied en de directe omgeving daarvan liggen in het kilometerhok 231-604 (uurhok 03-53).

Methode

Ecologische quickscan

De ecologische quickscan bestaat uit een veldonderzoek op de locatie en bureaustudie. Op 11 januari 2019 is het plangebied bezocht en is de aanwezigheid van natuurwaarden in kaart gebracht. Aangetroffen beschermde plant- en diersoorten zijn genoteerd.

Het veldonderzoek is een momentopname. Aan de hand van literatuur en gegevens van verschillende instanties is onderzoek gedaan om een beeld van de natuurwaarden van het plangebied aan te vullen. Er is daartoe een globale rapportage opgevraagd bij de Nationale Database Flora & Fauna (NDFF). Literatuur betreft onder meer: De Boer P. (2016) *Broedvogels van de Klutenplas in 2016: aantallen en broedsucces*. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen. Verdere gegevens zijn verkregen via bij12.nl, groenkennisnet.nl, naturetoday.nl, verspreidingsatlas.nl, vlinderstichting.nl en provinciegroningen.nl.

Nader onderzoek

Naar aanleiding van de resultaten van de quickscan zijn drie veldbezoeken uitgevoerd. Op basis van de kenmerken van de locatie is de verwachting dat deze in gebruik is als paar- en winterverblijfplaats, maar niet als zomer- of kraamverblijfplaats. De veldbezoeken vonden plaats op 8 mei, 29 mei en 20 juni 2019 bij gunstige weersomstandigheden in de eerste twee uur na zonsondergang. Vanwege de overzichtelijkheid van de locatie en de lage ochtendtemperaturen aan het begin van het vleermuisseizoen is een ochtendbezoek achterwege gelaten.

Resultaten

NDFF

Uit de beknopte levering vanuit de Nationale Database Flora & Fauna (NDFF) blijkt dat vogels goed zijn onderzocht in het kilometerhok. De overige beschikbare gegevens hebben een fragmentarisch karakter (Tabel 1).

Tabel 1. Aantal soorten in het kilometerhok volgens de NDFF.

Soortgroep	Totaal	Beschermd	Overig
Broedvogels	30	30 ¹	(waarvan 8 ² op Rode Lijst)
Wintervogels	170	152 ³	
Vaatplanten	18	-	3 ⁴ op Rode Lijst
Mossen	5		
Korstmossen	3		
Paddenstoelen	niet		
Vleermuizen	niet	In uurhok 6 vleermuissoorten ⁵ (HR)	waarvan 2 op de Rode Lijst ⁶
Overige zoogdieren	7	(3 met provinciale vrijstelling) Waterspitsmuis in uurhok	1 ⁷ Rode Lijst
Amfibieën	niet		
Reptielen	niet		
Vissen	niet		
Dagvlinders	2		
Libellen	niet		
Overige ongewervelden	niet		

Landschap en beschermde gebieden

Het plangebied ligt in de Noordpolder, tegen de deltadijk aan. Het betreft een polder die tweehonderd jaar geleden is ingedijkt met een opstreckende verkaveling. Het is grotendeels in gebruik als akker en grasland. Uitzonderingen vormen de verspreid liggende erven en enkele natuurgebieden (zie onder). Slechts op de erven komen bomen en struiken voor. Tijdens het veldbezoek stond er weinig water in de sloten rond het plangebied. Het water in de omgeving van de deltadijk is brak. De zone langs de dijk kan door wadvogels gebruikt worden om te rusten en te overtuigen als de kwelders zijn ondergelopen. De graslanden en akkers vormen een foerageergebied voor ganzen.

Het plangebied ligt buiten, maar grenst aan, het Natuurnetwerk Nederland en aan Natura 2000-gebied de Waddenzee. Binnen de deltadijk grenst het plangebied aan een luzerneakker die onderdeel is van het Natuurnetwerk Nederland. Het is in beheer bij het Groninger Landschap, maar er is in het provinciaal Natuurbeheerplan geen beheertype vastgesteld. De akker biedt

¹ Uurhok: o.a. Bruine kiekendief, Kluut, Bontbekplevier (mogelijk), Visdief en Noordse stern (Vogelatlas.nl).

² Uurhok: o.a. Pijlstaart (RL-BE), Bontbekplevier, Slobeend, Visdief, Wintertaling (RL-KW), Gele kwikstaart, Graspieper, Grutto, Tureluur en Veldleeuwerik (RL-GE) (De Boer 2016, Vogelatlas.nl).

³ Uurhok o.a. Kleine Zwaan, Toendrarietgans, Grauwe Gans, Brandgans, Rotgans, Bergeend, Smient, Wilde eend, Slechtvalk, Scholekster, Goudplevier, Kievit, Bonte strandloper, Grutto, Wulp en Tureluur.

⁴ In het uurhok komen voor: Engels lepelblad, Snavelruppia, Zeeweegbree (RL-KW), Gele kornoelje, Kamgras en Kleine ratelaar (RL-GE) (verspreidingsatlas.nl).

⁵ Gewone en Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger, Meervleermuis, Rosse vleermuis en Watervleermuis (www.verspreidingsatlas.nl).

⁶ Laatvlieger en Rosse vleermuis (beiden RL-KW) (www.verspreidingsatlas.nl).

⁷ Uurhok: Waterspitsmuis (RL-KW) en Wezel (RL-GE) (www.verspreidingsatlas.nl).

broedbiotoop voor de Bruine kiekendief waarvoor de Waddenzee aangewezen is als Natura 2000-gebied. Anno 2018 broedt tweederde van de bruine kiekendieven in Groningen op akkers of in smalle rietslootjes. Tijdens het veldonderzoek werd de Bruine kiekendief foeragerend waargenomen. Als foerageerbiotoop voor aangewezen ganzensoorten is de waarde van luzerne laag (behalve als het nieuw gezaaid wordt). Een bijzondere functie als hoogwatervluchtplaats als de kwelders zijn ondergelopen (storm/springtij) wordt niet verwacht, mede vanwege de nabijheid van de Klutenplas dat een aantrekkelijk gebied vormt voor wadvogels.

Binnen de deltadijk, op een kilometer ten westen van het plangebied ligt de Klutenplas, behorend tot Natura 2000-gebied de Waddenzee. Voor de Kluut is het gebied één van de belangrijkste broedgebieden in de regio (De Boer, 2016). Er is een langjarige reeks van tellingen voor dit gebied beschikbaar. In 2016 zijn er 18 soorten broedvogels vastgesteld, waaronder Visdief en Noordse stern (eveneens soorten waarvoor de Waddenzee als Natura 2000-gebied is aangewezen). Verder vormt de Klutenplas een aantrekkelijke hoogwatervluchtplaats voor wadvogels als de kwelders zijn ondergelopen. In dit gebied is verder de brakke waterplant *Snavelruppia* (RL-KW) vastgesteld.

Achter de deltadijk liggen de kwelders van Natura 2000-gebied de Waddenzee. De Waddenzee vormt functioneel een ecologische eenheid met de stranden, duinen en kwelders evenals met de Noordzeekustzone, waarmee het gebied door het in- en uitstromende water onlosmakelijk is verbonden. Het gebied is verbonden met gebieden wereldwijd, namelijk door de vissen en trekvogels die elders foerageren, broeden en/of overwinteren. Het belang van de Waddenzee voor vogels is behalve kwalitatief ook kwantitatief van aard; door de grote omvang van de Waddenzee is de populatiegrootte van veel diersoorten, met name kustgebonden vogels, afhankelijk van dit gebied. Steltlopers en watervogels uit broedgebieden die zijn gelegen in een breed arctisch en boreaal gebied van Canada, Groenland, Scandinavië, Rusland en oostelijk Siberië tot voorbij het Taymir schiereiland gebruiken de (inter)nationale Waddenzee als overwinteringsgebied of als pleisterplaats op weg naar overwinteringsgebieden langs de westkust van Afrika tot in Zuid-Afrika (o.a. Banc d'Arguin in Mauretanië). Dit illustreert heel sterk de afhankelijkheid van substantiële aandelen van de wereldpopulatie van een flink aantal soorten vogels van de natuurlijke draagkracht van de Nederlands-Duits-Deense Waddenzee (Natura 2000-beheerplan).

Vaatplanten, (korst)mossen en paddenstoelen

De beplantingen bestaan uit algemene soorten bomen en struiken. Het grasland is plaatselijk relatief rijk aan soorten grassen en kruiden. Van de minder algemene soorten wordt het Kamgras (RL-GE) verwacht. Van de mossen en korstmossen worden algemene soorten verwacht. Bijzondere biotopen voor deze soortgroepen zijn niet aanwezig. Met name in het wat soortenrijkere grasland kunnen ook minder algemene soorten paddenstoelen worden verwacht. Beschermden soorten uit deze vier soortgroepen zijn uitgesloten op basis van het biotoop en de bekende verspreiding in Nederland.

Vleermuizen

In het plangebied bevinden zich enkele gebouwen en dikkere bomen (essen). De woning biedt verblijfsmogelijkheden aan vleermuizen. De kopse gevels hebben geschikte invliegplekken voor vleermuizen tussen de muur en de overstekende dakpannen. Soorten die gebruik kunnen maken van dergelijke plekken zijn Laatvlieger, Gewone en Ruige dwergvleermuis. Gezien het zeer open landschap is het de vraag of er jaarrond vleermuizen aanwezig zijn. Omdat de locatie op een trekroute van de Ruige dwergvleermuis ligt, is te verwachten dat deze soort er in het voor- en najaar aanwezig is. Verblijfplaatsen in spouwmuren zijn uitgesloten omdat de spouwspleten erg smal zijn (kleiner dan 1 cm) en zich in de meeste gevallen laag in de muren bevinden. De gevelbetimmeringen sluiten strak aan op de stenen muren.

Op 8 mei 2019 zat er vanaf 30 minuten na zonsondergang een mannetje Ruige dwergvleermuis te roepen vanuit zijn verblijfplaats onder de dakpannen. 6 minuten daarna vloog hij uit de verblijfplaats en begon hij te foerageren rond de woning. Drie kwartier na zonsondergang kwam een Gewone dwergvleermuis het plangebied invliegen. Er volgde een schermutseling. De Gewone dwergvleermuis liet zijn sociale roep horen, waaruit blijkt dat het ook om een territoriaal mannetje gaat. Beide soorten waren daarna regelmatig foeragerend aanwezig. Op 29 mei en 20 juni 2019 was de Ruige dwergvleermuis niet aanwezig. De Gewone dwergvleermuis kwam op 29 mei en 20 juni meer dan een uur na zonsondergang vanuit het zuiden het plangebied in. Hij liet ook zijn sociale roep horen. Hij foerageerde er de rest van de bezoektijd. Op 20 juni passeerde op afstand een Laatvlieger.

De beide bergingen bestaan uit golfplaten op een houten skelet. Dergelijke bouwwerken zijn ongeschikt, omdat er geen verborgen ruimtes zijn en de temperatuurschommelingen van de muren groot. Sporen van vleermuizen zijn eveneens niet aangetroffen. Holtes in bomen zijn niet aanwezig. Boombewonende vleermuissoorten zijn uitgesloten.

Het plangebied heeft een foerageerfunctie voor de Gewone en Ruige dwergvleermuis. Voor beide soorten gaat het om één mannetje dat er zijn territorium heeft en de woning kan gebruiken als paar- en winterverblijf. Een functie als vliegroute is uitgesloten.

Voor de Ruige dwergvleermuis is aangetoond dat hij de woning als verblijfplaats gebruikt. Hoewel de waarneming volgens het *Vleermuisprotocol* geïnterpreteerd mag worden als zomerverblijfplaats, ligt het op basis van de afwezigheid op 29 mei en 20 juni voor de hand dat het gaat om een winterverblijfplaats. De voorjaarstrek van de Ruige dwergvleermuis vindt plaats in de periode half maart tot half mei. De waarneming op 8 mei valt nog binnen deze trekperiode en het individu is in de kraamperiode afwezig.

Het plangebied wordt ook gebruikt door een territoriaal mannetje van de Gewone dwergvleermuis. Het is goed mogelijk dat hoewel hij er geen zomerverblijfplaats heeft, er wel een paarverblijfplaats heeft. Omdat territoriale mannetjes elkaars nabijheid niet verdragen, is het maximum aan paar- en winterverblijfplaatsen twee (voor elke kopse gevel één mannetje), in dit geval een Ruige en een Gewone dwergvleermuis.

Op basis van het vleermuisprotocol is de aanwezigheid van een kraamverblijfplaats van gebouwbewonende soorten uitgesloten. Massawinterverblijfplaatsen zijn op basis van gebouwenmerken uitgesloten (een pannendak is wel geschikt als winterverblijfplaats voor enkele vleermuizen die als het echt koud wordt mogelijk alsnog verhuizen, maar kent niet de klimatologische condities van spouw in een gebouw met meerdere bouwlagen).

Overige zoogdieren

Het plangebied grenst aan een muizenrijke luzerneakker. Er zijn algemene zoogdieren te verwachten, zoals Mol, (spits)muizen, Haas, Vos en Ree. Verder kunnen er marterachtigen voorkomen, zoals Wezel. Op basis van de afwezigheid van sporen zijn vaste verblijfplaatsen van de Steenmarter in de gebouwen uitgesloten. Op basis van de afwezigheid van moerasachtig biotoop is de Waterspitsmuis uitgesloten in het plangebied.

Vogels

De tuin is vanwege de kleinschaligheid en afwisseling aantrekkelijk voor vogels. Omdat de omgeving zeer open is, is de broedvogelbevolking waarschijnlijk niet sterk ontwikkeld, maar juist in het voor- en najaar vormt het een aantrekkelijk rustgebied voor allerlei zangvogels die langs de kust trekken.

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van de Huismus is op basis van het veldonderzoek uitgesloten. De soort is niet aangetroffen. Overige jaarrond beschermde nesten zijn uitgesloten omdat vastgesteld is dat grote nesten (van de meeste soorten) afwezig zijn en voor andere soorten (bijv. Gierzwaluw) geen nestelmogelijkheden zijn.

De omliggende akkers vormen het broedgebied voor weide- en akkervogels, foerageergebied voor ganzen en steltlopers en mogelijk een rustfunctie als de kwelders zijn ondergelopen.

Amfibieën

De tuin rond de woning vormt een landbiotoop voor algemene soorten amfibieën. In hoeverre deze soorten aanwezig zijn, is zeer de vraag, vanwege de afhankelijkheid van zoet water als voortplantingsbiotoop. De sloten in de directe omgeving zijn zeer ondiep en voeren brak water.

Dagvlinders en libellen

In het plangebied komen algemene soorten dagvlinders en libellen voor. Het biotoop is ongeschikt voor de beschermde en zeldzame dagvlinders en libellen.

Overige soortgroepen

Reptielen zijn uitgesloten op basis van de bekende verspreiding. Beschermde vissoorten zijn uitgesloten op basis van de bekende verspreiding en het biotoop. In het plangebied en de directe omgeving ervan komen algemene soorten ongewervelde dieren voor. Overige beschermde soorten zijn uitgesloten op basis van de bekende verspreiding en het biotoop.

Effecten

Werkzaamheden en uitstraling

De woning en de berging die daar direct naast staat, worden gesloopt. Op dezelfde plaats verrijst een nieuwe woning. Als gevolg van de werkzaamheden wordt het omliggende erf verstoord. Tijdens de werkzaamheden is er lokaal uitstraling van stikstof, geluid en stof en vinden bewegingen plaats van mensen en machines, en aan- en afvoer van materialen.

Voor de toetsing is er van uitgegaan dat de werkzaamheden overdag worden uitgevoerd en dat het werkterrein 's nachts niet wordt verlicht.

De werkzaamheden zijn gepland vanaf het najaar van 2019.

Effecten op beschermde gebieden

Vanuit het Natura 2000-gebied kan externe werking gelden. Dit betekent dat activiteiten die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden, maar van invloed zijn op kenmerkende waarden van het gebied, beoordeeld moeten worden. Externe werking kan ook gelden als aangewezen soorten zich buiten het Natura 2000-gebied begeven. Er zijn vijf effecten aan te geven:

1. De bij de sloop en bouw vrijkomende stikstof heeft mogelijk een vermestende werking op de kwelders, in het bijzonder de habitattypen H1310A en H1330A. Uit een proefberekening in Aeries blijkt dat de hoogste emissiewaarde 0,22 mol/ha/jaar is.
2. De werkzaamheden verstoren broedende vogels waarvoor de Waddenzee is aangewezen, met name de op korte afstand in de luzerne of op de kwelders broedende Bruine kiekendief;
3. De werkzaamheden verstoren foeragerende ganzen waarvoor de Waddenzee is aangewezen. Dit kan alleen optreden als de werkzaamheden plaatsvinden in de periode oktober tot en met maart en dan alleen voor werkzaamheden waar veel geluid bij kan vrijkomen, zoals bij het heien van de fundering volgens de traditionele methode van heien;
4. De werkzaamheden verstoren wadvogels die door het onderlopen van de kwelders binnendijks rusten. Het gaat waarschijnlijk om lage aantallen vogels en het effect heeft een incidenteel karakter;
5. De geluiden die geproduceerd worden in het plangebied reiken tot in het Natura 2000-gebied, waardoor daar dieren worden verstoord (hoofdzakelijk als er geheid wordt volgens traditionele methode).

Beoordeling geluidseffecten Natura 2000

Het heien betreft 15 betonpalen die op één dag de grond in worden gedreven. De locatie waar geheid wordt, ligt op 85 meter van de kruin van de Waddendijk. De Waddendijk dempt het heigeluid dat in het Natura 2000-gebied te horen is, waardoor de geluidseffecten iets minder ver zullen reiken dan hierna beschreven.

Voor schrik-effecten op vogels als gevolg van plotselinge knallen kan als vuistregel een waarde van 70 dB worden aangehouden. Voor het heien van betonpalen kan worden aangehouden dat de 70 dB waarde op 150 meter ligt (Infomil.nl). Daarbuiten treden geen schrik-effecten op en is het heien nog te horen als omgevingsgeluid.

Ganzen die binnen 150 meter foerageren, kunnen dus schrikken bij het begin van een reeks aan heigeluiden. In de omgeving worden knalapparaten toegepast om ganzen van landbouwpercelen te verjagen. Deze al jarenlang bestaande praktijk wordt noch in het Natura 2000 - beheerplan noch in de gemeentelijke beleidsnotities ten aanzien van knalapparaten als probleem benoemd. Het binnendijkse landbouwgebied is ook niet aangewezen als ganzenfoerageergebied. Het heien betreft een tijdelijke verstoring, net als het gebruik van knalapparaten, waarbij voor de ganzen voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving te vinden is. Ten aanzien van het resterende omgevingsgeluid kan worden aangenomen dat gewinning optreedt. Volgens de effectenindicator van Alterra zijn ganzen niet gevoelig voor geluid.

Geluiden die schrik veroorzaken, reiken tot maximaal 65 meter in het kweldergebied, maar worden nog gedempt door de Waddendijk. De kwelder is hier meer dan 500 meter breed. Binnen 65 meter van de dijk worden weinig vogels verwacht vanwege andere vormen van verstoring zoals bijvoorbeeld fietsers. In de wijdere omgeving is er een verhoogd geluidsniveau. Op de kwelderrand bedraagt het heigeluid minder dan 60 dB (Infomil.nl). Directe effecten zoals het verlaten van het gebied worden niet verwacht vanwege de korte duur van de verstoring (waarschijnlijk een dagdeel). Negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen zijn uitgesloten.

Effecten op vleermuizen

Er verdwijnt tenminste één en waarschijnlijk een tweede verblijfplaats van vleermuizen. Het gaat om een paar- en winterverblijf van de Ruige dwergvleermuis en een eventueel paar- en winterverblijf van de Gewone dwergvleermuis. Het met de verblijfplaatsen samenhangende foerageergebied blijft in stand. Vliegroutes worden niet aangetast.

Effecten op overige zoogdieren en amfibieën

Zoogdieren en amfibieën kunnen in en rond de gebouwen aanwezig zijn. Wanneer er gewerkt wordt, terwijl deze dieren aanwezig zijn, kunnen ze verstoord, verwond of gedood worden. Het gaat om algemene soorten.

Effecten op vogels

Bij de sloop gaan geen jaarrond beschermde nesten verloren. De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de broedperiode. Broedende vogels worden niet verstoord.

Effecten op overige soorten

Op de plek van de werkzaamheden worden algemene plant- en diersoorten tijdelijk verstoord. Negatieve effecten op lokale populaties zijn uitgesloten.

Toetsing

Werkzaamheden die negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000 mogen niet zonder meer plaatsvinden.

De hoogste emissiewaarde die bij de proefberekening gevonden is (0,22 mol/ha/jaar) is hoger dan 0,05 mol (verwaarloosbaar), maar is lager dan de waarde van 1 mol/ha/jaar waarvoor een

vergunning nodig is. Voor de bouw van woningen geldt in dit kader geen meldingsplicht voor de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen zijn niet nodig.

Het verwijderen van verblijfplaatsen van vleermuizen is vanuit de Wet natuurbescherming niet toegestaan. Er is tenminste één verblijfplaats aangetoond en waarschijnlijk is er een tweede verblijfplaats aanwezig. Daarom wordt in dit rapport uitgegaan van het verdwijnen van twee paar- en winterverblijfplaatsen waarvoor mitigerende maatregelen genomen moeten worden.

In Tabel 2 zijn de effecten en vervolgstappen samengevat.

Tabel 2. Samenvatting effecten en vervolgstappen.

	Optreden van effect	Advies/vervolgstappen
Natura 2000		
Stikstof	Gering	Geen vervolgstappen
Broedvogels	Indien heien tijdens broedperiode	Niet heien in periode half maart t/m juli
Ganzen en rustende vogels	Geen effecten op instandhoudingsdoelen	Geen vervolgstappen
Soortenbescherming		
Vleermuizen	Het verdwijnen van één of twee paar- en winterverblijfplaatsen.	Gemeente vraagt verklaring van geen bedenkingen aan bij Provincie
Zoogdieren en amfibieën	Mogelijk verstoren, verwonden en doden	Zorgplicht (automatische vrijstelling in het kader van ruimtelijke inrichting en beheer)
Vogels	Geen effect indien buiten het broedseizoen wordt gewerkt	Geen vervolgstappen
Overige soorten	Mogelijk verstoren, verwonden en doden	Zorgplicht
Samenvatting		Aanbrengen vleermuisvoorzieningen in nieuwbouw Niet slopen en heien in de periode half maart t/m juli (geluidsintensieve activiteiten buiten broedperiode).

Conclusies en advies

De voorgenomen sloop en nieuwbouw van de woning vindt plaats in de nabijheid van Natura 2000-gebied de Waddenzee. De emissie van stikstof ligt beneden de waarde waarvoor een vergunning nodig is. Vanuit Natura 2000 is de voorkeursperiode voor heien (volgens de traditionele methode met verreikend geluid) de periode augustus-september, maar in de periode oktober t/m december blijkt bij het beoordelen van geluidseffecten dat er geen negatief effect is op de instandhoudingsdoelstellingen.

Vanuit de soortenbescherming is een vaste verblijfplaats van de Ruige dwergvleermuis vastgesteld. Daarnaast is er waarschijnlijk een paarverblijf van de Gewone dwergvleermuis aanwezig. Hiervoor zal de gemeente een Verklaring van Geen Bedenkingen (vvgb) bij de Provincie aanvragen.

Mitigatie vleermuizen

Voor tijdige vervanging van verblijfplaatsen is geadviseerd vóór half februari 2019 vier vleermuiskasten op te hangen (eisen volgens *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis*). Het bleek echter niet mogelijk om de achterste schuur te gebruiken als ophanglocatie, omdat ook daaraan werkzaamheden plaatsvinden. Daardoor zijn alleen de essen aan de voorkant als ophanglocatie geschikt voor elk één kast. Deze kasten zijn vóór 1 april 2019 opgehangen. Eerder ophangen was gezien het tijdstip van de quickscan en het bestellen van de kasten niet mogelijk. Door deze houten kasten kan de locatie zijn functie als paarverblijf voor tenminste één dwergvleermuis en mogelijk twee blijven vervullen. Het aantal is afhankelijk van of de beide soorten dwergvleermuizen elkaar naast zich dulden. De Ruige dwergvleermuis is door zijn iets grotere lichaamsbouw dominant en vindt in deze kasten voldoende tijdelijke leefruimte.

Compensatie verblijfplaatsen

In de nieuwbouw zullen tenminste vier verblijfsmogelijkheden worden gerealiseerd op de overgang van dak en muur met een vrije ruimte onder het vlieggat van tenminste 3 meter. De vleermuizen kunnen binnenvliegen achter een plank waar tussen 1,5 en 2 centimeter spleetruimte is. Aandachtspunt is dat de vleermuizen voldoende diep in de constructie kunnen wegkruipen zodat ze niet direct blootgesteld zijn aan de buitenlucht en vrieskou. Deze compensatieplekken bevinden zich zowel aan de noord-, west- en zuidgevel; de oostgevel van de nieuwe woning heeft onvoldoende vrije uitvliegruimte.

Ecologische plus op het plan

Het verstoren of vernietigen van verblijfplaatsen van vleermuizen is alleen toegestaan als er sprake is van een groot openbaar belang. Bij de sloop en nieuwbouw van de woning is er “slechts” sprake van een economisch belang. Toch worden er voor dergelijke projecten ontheffingen/vvgb's afgegeven als er sprake is van een “ecologische plus” op het plan. Deze ecologische plus kan gerealiseerd worden door de oostelijke grens van het plangebied over 50 meter te beplanten met inheems besdragend struweel, waaronder meidoorns en rozen. Struwelen zijn zeer waardevol voor de fauna, zoals de struwelen in het Lauwersmeergebied bewijzen. Voor trekvogels vormen besdragende struwelen zowel een voedselbron als een veilige slaapplek. Voor de vleermuizen in

het plangebied betekent dit een substantiële toename aan structuurelementen om in de luwte te kunnen foerageren.

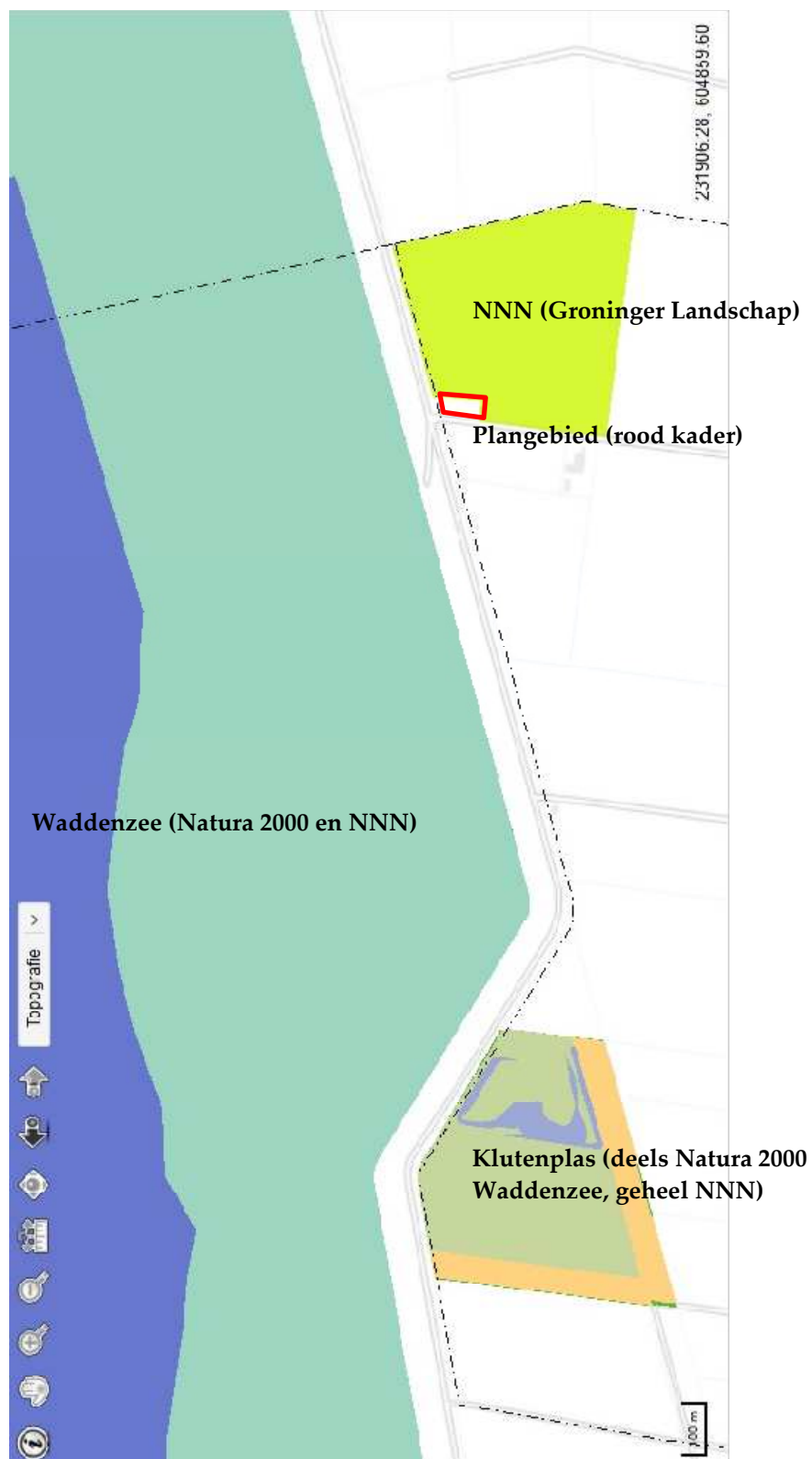
Zorgplicht

Daarnaast geldt een algemene zorgplicht. Het verstoren, verwonden of doden van dieren (en planten) moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Wanneer er bijvoorbeeld amfibieën worden aangetroffen op de bouwplaats kunnen deze het beste worden opgepakt en verplaatst naar een plek in de omgeving, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Activiteitenplan

In Bijlage 2 wordt een samenvatting gegeven van de informatie die in het kader van de vvgb nodig is. Hierin staan ook de elementen die deel uitmaken van een activiteitenplan. Bij het verlenen van de vvgb zal een voorwaarde zijn om een ecologisch werkprotocol op te stellen. In dit werkprotocol kunnen de te volgen stappen concreet worden uitgewerkt als ook de precieze planning en wijze van uitvoering bekend is.

Bijlage 1. Ligging plangebied ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland
(bron: provincie Groningen)

Bijlage 2. Gegevens ten behoeve van de verklaring van geen bedenkingen

Voor de Verklaring van geen bedenkingen is een aantal gegevens nodig, die hierna in tabelvorm worden gepresenteerd. De gemeente zal aangeven of deze informatie volledig is of dat er nog aanvullende informatie nodig is.

1.1 Beschrijving activiteit	Dit rapport, een korte samenvatting van de activiteit staat beschreven in de <i>Inleiding</i> .
1.2 Werken volgens een gedragscode	Bijvoorbeeld de <i>Gedragscode Ruimtelijke Ontwikkeling en Inrichting Stadswerk</i> kan worden gehanteerd. Door te werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan de ecologische begeleiding worden geborgd.
2. Aanwezigheid beschermde soorten en onderzoek	- De aanwezige beschermde soorten zijn Gewone en Ruige dwergvleermuis. Voor deze soorten heeft het gebied de functie van verblijfplaats en foerageergebied. De kritische periode is de overwinterings- en paarperiode. Het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden door middel van een analyse op basis van gebouwkenmerken en 3 veldbezoeken, in het voorjaar van 2019. Vanwege het tijdig aanvragen van de ontheffing met het oog op sloop in oktober is het najaarsdeel van het protocol niet uitgevoerd. De functie als winter- en paarverblijfplaats voor dwergvleermuizen is reeds vastgesteld. Mocht er behalve een winter- en paarverblijfplaats van de Ruige dwergvleermuis ook nog een paarverblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis aanwezig zijn, dan wordt dit door de voorgestelde compensatie voldoende gedekt.
3. Soorten en verbodsbepalingen	Verbodsbepalingen zijn het verstoren en vernielen of beschadigen voortplantings- of rustplaatsen.
3.2 Periode ontheffing	september 2019 - oktober 2020; - oktober 2019: natuurvrij maken; - oktober t/m half maart 2020, afhankelijk van sloopmelding en verlening vergunning: slopen en heien; - aansluitend half jaar nieuwbouw woning, in elk geval gereed in oktober 2020.
4.1 Mitigerende maatregelen	Twee vervangende verblijfplaatsen voor beide soorten dwergvleermuizen, gerealiseerd 6 april 2019.
	Ecologische begeleiding tijdens de uitvoering op basis van Gedragscode: de woning zal zo snel mogelijk, bij het verkrijgen van de ontheffing, natuurvrij gemaakt worden. Dit betekent dat de verblijfplaatsen ontoegankelijk gemaakt worden. Indien er op dat moment vleermuizen verblijven, zal gewerkt kunnen worden met exclusion flaps, waardoor vleermuizen de woning wel kunnen verlaten, maar er niet in kunnen terugkeren.
4.2 Compenserende maatregelen	Vier verblijfplaatsen in de nieuw gebouwde woning. Het betreft geprefabriceerde houtbeton vleermuiskasten, fabrikaat Fauna Projecten BV type VMPM1, positionering en detaillering conform tekeningen SKA (blad BA-300 en BA-D20). Op het moment van plaatsing vindt ecologische begeleiding plaats met het oog op de

	precieze positionering en de detaillering van de uitvliegopeningen.
5.1 Op grond van welk belang	- Belangen o.b.v. de Habitatrichtlijn: een dwingende reden van groot openbaar belang: vanwege de veiligheid (uitwijken muren) en volksgezondheid (vochtdoorslag) moet de woning ingrijpend worden aangepakt, waarbij sloop en nieuwbouw beter haalbaar zijn dan renovatie.
5.2 Motivatie belang(en)	De oude woning is verzwakt en de buitenmuur wijkt naar buiten, waardoor in verband met veiligheid in elk geval vervanging van de dakconstructie nodig is. De muren laten steeds meer vocht door. De nieuwe woning zal energiezuiniger zijn, waardoor het gebruik ervan voor het milieu gunstiger is (minder CO2-uitstoot). Een ecologische plus is de aanplant van een singel aan de noordoostzijde die beschutting en foerageergebied vormt voor o.a. vleermuizen.
6. Afweging alternatieven	Het project is locatiegebonden. Een alternatief voor sloop zou zijn om de woning te renoveren. Vanuit veiligheid en isolatie zou dan ook de dakconstructie vervangen worden. Dit alternatief is niet beter met het oog op vleermuizen. Wat betreft planning zou slopen en nieuwbouw eventueel na de winterperiode plaats kunnen vinden. Dit heeft als voordeel dat de winterverblijfsfunctie in stand gehouden wordt en tijdig in de nieuwbouw gerealiseerd is. Een dergelijke planning betekent echter dat de werkzaamheden met de meeste geluidsuitstraling -slopen en heien- in de broedperiode plaats vinden. Ook dit kan tot negatieve effecten leiden. Als men wacht tot na de broedperiode dan zijn de winterverblijfplaatsen niet tijdig te realiseren. Uitstel tot volgend jaar vormt daarom geen beter alternatief. In de omgeving zijn twee grotere boerderijen aanwezig met pannendaken. De functie van winterverblijfplaats kan gedurende één seizoen worden opgevangen door deze boerderijen.
7. Staat van instandhouding	De beide soorten kennen een ruime verspreiding in de provincie.
8. Bijlagen	- Dit rapport bevat het activiteitenplan en de onderzoeksrapportage